

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Základní škola Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou

Adresa: Dobrušská 81, 517 01 Solnice

Identifikátor školy: 600097633

Zřizovatel: Město Solnice, Masarykovo náměstí 1, 517 01 Solnice

Školský úřad Rychnov nad Kněžnou, Javornická 1501, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Termín konání orientační inspekce: 2., 5. - 6. červen 2000

Čj.	091 419/00-1031
Signatura	oi6ct111

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou je plně organizovaná škola, která ve školním roce 1999/2000 má 16 tříd se 326 žáky. Je spádovou školou pro neúplně základní školy v Černíkovcích, Bílém Újezdě a částečně i v Kvasínách.

Do školy dojíždějí žáci z obcí Bílý Újezd, Byzhradec, Brocná, Černíkovice, Domašín, Hroška, Chábory, Ještětice, Kvasiny, Lipovka, Roudné. Více jak polovina žáků je místních.

V době konání inspekce bylo ve škole zaměstnáno 24 učitelů (21,3 přepočtených pracovníků). Škola sdružuje školní družinu, kde jsou zaměstnány 2 vychovatelky (1,8 přepočtené pracovnice). O provoz se stará 6 správních zaměstnanců (3,4 přepočtení pracovníci).

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Naukové předměty prvního stupně

V rámci orientační inspekce byla sledována výuka ve všech třídách prvního stupně u všech třídních učitelů a učitelů cizích jazyků v předmětech **český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk, matematika, prvouka a přírodověda.**

Hodnocení výuky cizích jazyků je uvedeno v části nazvané **Cizí jazyky.**

Plánování a příprava

Ve školním roce 1999/2000 je na prvním stupni osm tříd. Žáci školy se vzdělávají podle vzdělávacího programu MŠMT ČR čj. 16 847/96-2 Základní škola.

Učitelé vyučují podle časově tematických vzdělávacích plánů, které jsou vedeny na jednotném tiskopise pro celou školu. Jsou sestaveny pro všechny předměty a byly do nich zapracovány Úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola, schválené MŠMT ČR pod čj. 25018/98-22 s platností od 1. září 1998.

Kvalita a funkčnost jednotlivých časově tematických plánů je velmi dobrá, ojediněle se vyskytly nedostatky v ucelenosti rozplánování výuky podle jednotlivých složek předmětu.

Byla sledována návaznost učiva mezi ročníky a vyhodnocována i proporcionalita mezi jednotlivými složkami sledovaných předmětů. Kontinuita výuky mezi ročníky prvního stupně je zajištěna spoluprací učitelů v rámci metodického sdružení pro 1. - 5. ročník. Časové dotace předmětů v jednotlivých ročnících odpovídají zvoleným učebním plánům.

Po stránce obsahové byly zjištěny určité nesrovnalosti v návaznosti výuky a důslednosti plnění učiva v předmětu matematika mezi pátým a šestým ročníkem (viz oddíl **Matematika**)

a předmětu český jazyk pátého ročníku (v třídní knize v letošním školním roce není uváděno plnění učiva složky psaní). Přestože je učivo zařazeno i do jiných složek a předmětů (čtení, jazykové vyučování, sloh, přírodověda, vlastivěda), nelze složku psaní proškrtávat. Jedná se o formální chybu zápisů do třídní knihy. Kontrolou třídních knih obou pátých tříd ve školním roce 1998/1999 bylo zjištěno, že se tato chyba nevyskytovala.

Řada učitelů si píše písemné přípravy na výuku. Příprava zápisů na tabuli i pomůcek byla ve sledované výuce pečlivě provedena, i když v jednom případě místo o přestávce na začátku hodiny.

Oblast plánování a přípravy pedagogů na vyučování kromě uvedených závad je v pořádku, je hodnocena jako velmi dobrá.

Podmínky výuky

Vyučování předmětů ve třídách prvního stupně je zajištěno pěti učitelkami s odbornou i pedagogickou způsobilostí a třemi vyučujícími bez odborné způsobilosti pro výuku prvního stupně základní školy. Jedná se o přechodný stav, který vedení školy chce v příštích letech řešit. Chybějící odborná způsobilost vyučujících ve dvou případech negativně ovlivňuje kvalitu a způsob výuky.

Učebny prvního stupně jsou vybaveny v převážné míře žákovským nábytkem dvou velikostních typů vyhovujícím výškám žáků, jsou zařízeny účelně s množstvím didaktických pomůcek, přehledů a schémat. Vyzdobeny jsou výtvarnými pracemi žáků a květinami. Prostředí je většinou estetické a podnětné. V učebnách jsou vytvořeny relaxační a oddychové koutky.

Škola nemá vlastní tělocvičnu, pouze prostory mezi budovami pro relaxační pobyt žáků o přestávkách a po vyučování. Světelné a tepelné podmínky subjektivně pozorované při vyučování byly vyhovující, kvůli zrakové pohodě žáků byly v učebnách, které jsou situovány k jihu, instalovány žaluzie. V ostatních třídách bylo postrádáno funkční zatemnění oken, které je nutné při používání audiovizuální techniky.

Rozvrh hodin a začátek výuky je upraven vzhledem k příjezdům a odjezdům dopravních spojů, vyučování začíná v 8 hodin 5 minut.

Materiálně technické podmínky výuky jsou zajištěny především učebnicemi s doložkami MŠMT ČR, také odbornými příručkami, pravidly, beletrií učitelské i žákovské knihovny. Je využívána doplňková a mimočítanková četba, výběr titulů je přizpůsoben věku a zájmu žáků. K dispozici jsou pianina, přehledné nástěnné tabule, gramofony, radiomagnetofony, zpětné projektory, televizory, audio a video materiály. Vlastivědné nástěnné mapy umístěné v učebnách jsou staršího data, uvedené názvy a reálie nekorespondují se současností v České republice a okolních státech Evropy.

Vyučování jednotlivých předmětů zatím neprobíhá podle ucelených řad učebnic, ale postupně se přechází dle finančních možností na výběr učebnic a pracovních sešitů v kompletních řadách.

Personální, psychohygienické i materiální podmínky ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizace, formy a metody výuky

Při výuce na prvním stupni byly zařazovány především v elementárních ročnících specifické formy práce pro žáky mladšího školního věku, byly využívány hravé prvky, manipulační cvičení s využíváním názorných pomůcek a prací na fóliích, samostatné práce z učebnic a pracovních sešitů.

Žáci se specifickými vývojovými poruchami učení a žáci s výukovými obtížemi byli zohledňováni při výběru úkolů i při hodnocení. Byly voleny metody a formy práce, které eliminovaly případné žákovské nezdary ve vyučování.

Organizace výuky ve sledovaných hodinách na prvním stupni byla ve většině případů účelná, vyznačovala se efektivní prací žáků při dodržení individuálního tempa jednotlivých dětí. Kromě frontálního způsobu výuky zařazovali vyučující i formy párového a skupinového vyučování.

Český jazyk

Metodické řady výuky čtení, psaní i jazykového vyučování byly dodržovány. Žáci procvičovali

jazykolamy, byla zařazena přípravná cvičení řečová, prstová a grafomotorická.

Časová struktura hodin byla vyvážená, při únavě žáků byly měněny způsoby práce, byly zařazovány relaxační formy práce žáků.

Práce žáků byla částečně diferencovaná, bylo využito skupinové vyučování..

Matematika

Žáci byli aktivizováni problémovými otázkami a zařazením soutěží. Vhodně byly využity hádanky a další zábavné formy práce. Algoritmy řešení slovních úloh i numerických příkladů byly dodržovány. Učivo aritmetiky bylo prezentováno věcně i odborně správně. Spolupráce žáků s učitelkami byla aktivní.

Učivo geometrie v jednom případě u vyučujícího bez odborné způsobilosti vykazovalo chyby při nesprávné konstrukci pravého úhlu, rovněž nebyla věnována dostatečná pozornost kvalitě rýsování žáků a budování správných dovedností žáků v oblasti přesnosti, používání vhodných pomůcek, volby přiměřených formátů a druhů papíru při konstrukčních úlohách. Příprava některých žáků na výuku nebyla v souladu se zásadami školního řádu, zapomínání pomůcek snižovalo efektivitu vyučování.

Prvouka

Ve výuce byly vhodně zařazeny velmi dobře vedené řízené rozhovory se žáky, učivo bylo důsledně opíráno o názor (obrázky, pracovní listy, diapozitivy) a bylo motivováno křížovkou. Bylo dbáno na rozvoj slovní zásoby žáků, žáci byli pozitivně hodnoceni, učivo bylo shrnuto a zopakováno.

Nedostatkem jsou nedůsledně kontrolované sešity žáků jednou vyučující, zařazování v převážné míře pasivních forem práce žáků, převládající verbalizace s jednostrannou komunikací učitel-žák.

Přírodověda

Zařazeny byly metody práce ve skupinách, využíváno bylo názorné vyučování (obrázky, schémata, diafilm). Vhodně a nenásilně byla rozvíjena regionální a ekologická tematika.

V jedné hodině byla zařazena výchova ke zdraví z oblasti první pomoci. Zápisy v žákovských sešitech jsou vedeny výstižně, jsou namátkově kontrolovány vyučujícími. Učitelky dbají na přirozený slovní projev a rozvoj vyjadřování žáků, ve výuce byla zařazena i forma diskuse se žáky.

Organizace, formy a metody práce ve sledované výuce předmětů prvního stupně jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Motivace a hodnocení

Úvodní i průběžná motivace prolínala celou výukou u většiny vyučujících.

Během výuky byli žáci prvního stupně pozitivně motivováni zpěvem, říkankami, křížovkami, kresbami, mezipředmětovými informacemi, ale i pochvalou a klasifikací.

Ve sledované výuce byla zařazena motivace vstupní, průběžná i motivace aktualizací učiva. Dosud získané dovednosti, vědomosti a návyky byly upevňovány i prověřovány s ohledem na možnosti žáků, ústní prověřování učiva se pravidelně střídalo s písemným.

Metody a formy práce aktivizovaly žáky, byly využívány soutěže, hry, tvořivé činnosti. Učitelé často povzbuzovali žáky, posilovali jejich sebevědomí, citlivě byla uplatňována metoda práce s chybou. Oceňována byla i snaha výukově slabších žáků a každé zlepšení jejich výkonu.

Během vyučování bylo zařazováno průběžné vyhodnocování práce žáků. Otázky při orientačním prověřování žáků byly zaměřeny nejen na pamětné zvládnutí učiva, ale i na

pochopení vztahů a souvislostí. Hodnocení vědomostí, dovedností a návyků bylo vyučujícími prováděno nezaopatřetě, s přihlédnutím k individuálnímu aktuálnímu stavu žáků.

Kontrolou zápisů v notýscích a žákovských knížkách byla zjištěna vyhovující frekvence známek a hodnocení naukových předmětů, zápisy jsou však v některých případech málo konkrétní. Hodnocení a klasifikace předmětů s výchovným zaměřením se v žákovských knížkách objevuje u některých vyučujících pouze sporadicky.

Žáci jsou vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení vzhledem k věku a studijním předpokladům.

Motivace a hodnocení žáků ve vyučovacím procesu jsou na velmi dobré úrovni.

Interakce a komunikace

Ve škole jsou stanovena pravidla vzájemné komunikace. Vyučujícími je osobnost žáka respektována, i když v jednom případě docházelo ze strany pedagoga k ironii vůči některým žákům. Většina pedagogů má kultivovaný projev.

Úroveň komunikace žáků byla průměrné úrovně, vyskytovaly se i prohřešky vůči zásadám správného společenského styku (pokřikování několika žáků na vyučující, občas výrazy obecné češtiny i vulgarismy). Nevhodné způsoby vyjadřování některých žáků jsou pedagogy usměrňovány, jsou voleny takové formy, které umožňují dobrou vzájemnou komunikaci.

Písemný projev většiny žáků ve sledované výuce byl na průměrné úrovni.

Psychosociální podmínky výuky ve škole jsou založeny na ovzduší důvěry a spolupráce. Atmosféra v hodinách byla příznivá, žáci jsou vedeni k dodržování pravidel slušného chování, respektování řádu školy.

Interakce a komunikace jsou hodnoceny jako dobré.

Hodnocení kvality sledovaných předmětů prvního stupně

Na základě uskutečněného pozorování výchovně vzdělávacího procesu, rozboru tematických plánů učitelů, zápisů v třídních knihách i písemných prací žáků konstatujeme, že obecné i specifické cíle sledovaných předmětů jsou průběžně plněny.

Celkově je kvalita sledované výuky předmětů prvního stupně hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodovědné předměty

V rámci orientační inspekce byla sledována úroveň výuky povinných předmětů **chemie** a **přírodopisu** a volitelného předmětu **přírodovědná praktika**.

Týdenní hodinové dotace povinných předmětů jsou v souladu s platným učebním plánem školy, návaznost na tyto předměty mají volitelné předměty přírodovědná praktika v 7. ročníku a chemická praktika v 9. ročníku, vždy s dvouhodinovou týdenní dotací. Předložené tematické plány zahrnují všechny tematické celky učebních osnov v odpovídajícím rozsahu. Jejich obsahová a časová struktura umožňuje dobrou orientaci při kontrole plnění předepsaného učiva. Ve struktuře těchto plánů pro přírodopis byly zahrnuty učebními osnovami doporučený počet laboratorních prací, které tematicky korespondují s učivem daného ročníku. Také přírodovědná praktika jsou plánována v souladu s pedagogickou zásadou názornosti a praktického ověřování nabytých teoretických znalostí.

V tematických plánech chemie nejsou zařazeny laboratorní práce. Kontrolou třídních knih i pohovorem s vyučující bylo zjištěno, že žáci 8. ani 9. ročníku nevykonali v průběhu školního roku ani jednu laboratorní práci, čímž byl omezen rozvoj jejich praktického poznávání,

schopnosti vyhodnocovat a zpracovávat výsledky či získané poznatky. Vzhledem k faktu, že učební osnovy kladou důraz při výuce chemie na experimentální činnost žáků, stanovují počet laboratorních prací v 8. i v 9. ročníku na přibližně pět laboratorních prací za školní rok, nebyly tak splněny učební osnovy, a došlo tedy k porušení § 39 odst. 1 zákona č. 29/84 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol, v platném znění.

Příprava všech vyučujících na jednotlivé hodiny byla vždy pečlivá a promyšlená, v hodinách přírodopisu podložena velkým množstvím přírodního materiálu, pomůcek, modelů. Plánování výuky chemie v devátém ročníku bylo zaměřeno na shrnutí a zopakování základního učiva, jehož zvládnutí je i předpokladem pro bezproblémové zahájení středoškolského studia některých žáků.

Výuku zajišťují tři učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Jejich evidentní zájem o tyto předměty a motivační schopnosti mají výrazný vliv na kvalitu výuky.

V rámci možností je výuka většiny hodin směřována do odborné učebny, která je esteticky, ale hlavně motivačně velmi dobře upravena. Trvale jsou zde umístěny zpětný projektor a videopřehrávač, které jsou při výuce pravidelně využívány (vyplývá ze zápisů v třídních knihách, pozorování v hodinách).

Materiální podmínky pro výuku jsou na takové úrovni, že umožňují při hodinách uplatňovat vysokou míru názornosti a praktického poznávání žáků. Část pomůcek je již zastaralá, pro potřeby výuky však stále využitelná. K dispozici jsou mikroskopy, lupy, tematické videokazety, diapozitivy, filmy, folie ke zpětnému projektoru vlastní i koupené, velkoplošné obrazy, velké množství přírodnin, model kostry lidského těla, torzo i modely částí lidského těla, základní laboratorní sklo, základní chemikálie, žákovské soupravy pro frontální práci, množství odborné literatury často encyklopedického charakteru, klíče k určování rostlin, výukové programy ap. V obou předmětech jsou využívány vhodné učebnice opatřené doložkou MŠMT ČR, ucelená nejnovější řada učebnic přírodopisu bude doplněna v příštím roce posledním svazkem pro devátý ročník. Učitelky využívají při přípravě na výuku pravidelně odebíraný časopis Biologie, chemie, zeměpis.

Psychohygienické podmínky výuky lze charakterizovat přiměřeným tempem práce, vzájemným přátelským vztahem pedagogů a žáků, vhodným zařazením předmětů do rozvrhu a možností částečné relaxace žáků střídáním činností hlavně v hodinách přírodopisu.

V úvodu všech hodin byli žáci seznámeni s jejich cílem i obsahem. Následovalo společné opakování učiva pro zajištění návaznosti popř. individuální zkoušení. Při něm byli žáci vždy vhodně zaměstnáni, výsledky jejich práce byly zkontrolovány. V jedné hodině vyučující společně se žáky shrnula zážitky z výletu a zdůraznila získané poznatky týkající se daného předmětu. Učitelky dbaly na to, aby do výuky byli zapojeni všichni žáci, neustále je aktivizovaly vhodně pokládanými otázkami a uváděním zajímavostí. Nenásilnou formou byly do výuky vkládány výchovné prvky týkající se např. škodlivosti kouření či zdravého způsobu života.

Dlouholetá pedagogická praxe všech učitelek a znalost třídních kolektivů příznivě ovlivňovaly využívání různých metod a forem práce. Nová látka byla postupně vysvětlována a odvozována za spoluúčasti žáků, bylo využíváno jejich současných znalostí, souvislostí s praktickým životem, logické úvahy i odhadů výsledků chemických výpočtů. V průběhu hodin i v jejich závěru byla několikrát provedena systemizace učiva, základní poznatky byly vyhledávány a zdůrazňovány za spoluúčasti žáků, tomu odpovídaly i přehledné zápisy na tabuli i v žákovských sešitech.

Výuka probíhala většinou frontálně, někdy žáci pracovali ve dvojicích a skupinách. Velká část hodin byla věnována samostatné práci žáků, a to formou praktického poznávání rostlin, řešení

tematické křížovky, chemických výpočtů. Učitelky uplatňovaly individuální přístup k jednotlivým žákům. Názornost, praktické poznávání a logické odvozování souvislostí a vztahů byly využívány ve velké míře, takže výuka byla vysoce efektivní. Využity byly pracovní materiály, obrázky, přírodní materiály (ukázky rostlin), modely torza lidského těla i jeho částí, zpětný projektor, efektivně byla několikrát využita i učebnice. V některých hodinách nezbyl časový prostor pro závěrečné shrnutí učiva.

Výrazným motivačním prvkem pro získání vztahu k daným předmětům je již samotný fakt, že výuka probíhá v odborné učebně s odpovídajícím vybavením a výzdobou. Také na chodbách školy jsou ve vitrínách umístěny exponáty vycpaných živočichů. Soutěž v poznávání rostlin spojená s vyluštěním křížovky zařazená do výuky, praktické poznávání žáků při mikroskopování s následným hodnocením jejich práce, názornost výuky, pochvala a povzbuzení, uvádění zajímavostí i vhodně pokládané problémové otázky jsou momenty, které ovlivňují zájem žáků o získávání dalších poznatků v daném oboru. Také účast žáků v olympiádách, v zdravotnické soutěži, realizované exkurze zaměřené na regionální podmínky i účast školy v mezinárodním ekologickém projektu Globe pozitivně ovlivňují vztah žáků k přírodovědným předmětům i k přírodě.

V oblasti hodnocení žáků lze vyzdvihnout častou kontrolu sešitů, které mají velmi dobrou úroveň obsahovou i grafickou, hodnocení samostatné práce během hodin i hodnocení a klasifikaci protokolů z laboratorních prací z přírodopisu. Individuální zkoušení, které proběhlo v hodinách, bylo následně zhodnoceno, a to i ze strany spolužáků. Klasifikace byla zdůvodněná. Ze strany vyučujících chyběla podpora sebehodnocení žáků. Všichni vyučující mají dostatečný počet známek pro objektivní závěrečnou klasifikaci, v chemii byla zjištěna omezená realizace ústního prověřování znalostí.

Atmosféra sledovaných hodin byla přátelská, pracovní, zřejmě byly zavedené komunikační návyky. Učitelky dávaly všem žákům možnost vyjádřit se k zadaným problémům, ke komunikaci byli vyzýváni i prospěchově slabší žáci. Vyučujícím se nedařilo více rozvíjet vyjadřovací schopnosti žáků, často se spokojily s jednoslovnými odpověďmi či doplněním věty. Žáci projevovali o výuku většinou zájem, drobnou nekázeň učitelka řešila důsledně a klidně. Zřejmá autorita všech vyučujících byla umocněna jejich srozumitelným a výrazným slovním projevem.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, personální a materiální podmínky jako vynikající. Psychohygienické podmínky, oblast motivace a hodnocení a interakce a komunikace jsou na velmi dobré úrovni, organizace, metody a formy práce jsou hodnoceny jako vynikající.

Celkově je úroveň sledovaných přírodovědných předmětů hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Hospitace byly provedeny ve všech ročnících druhého stupně u tří učitelů. Výuka čtvrtého z vyučujících, kteří matematiku ve škole učí, nemohla být z objektivních příčin sledována. Jedna ze sledovaných hodin byla odučena jako odborně suplovaná.

Týdenní hodinové dotace ve všech třídách jsou v souladu s platným učebním plánem. Pro žáky devátých tříd je v nabídce nepovinných předmětů zařazeno cvičení z matematiky, které je zaměřeno na přípravu žáků na přijímací zkoušky na střední školy. Předložené tematické plány pro osmý ročník nemají zařazený tematický celek základy statistiky, který je v učebních osnovách doporučen na zařazení právě do tohoto ročníku. Vyučující v osmém ročníku potvrdil, že toto učivo bude probírat až v ročníku devátém. Učitelka matematiky v deváté třídě tento tematický celek má zařazen do tematického plánu, při kontrole bylo zjištěno, že nebyl

probrán v 9., ale již v 8. třídě. Tento fakt nejednotnosti tematických plánů jednotlivých učitelů nevyklučuje možnou duplicitu probíraného učiva či naopak možné vynechání tematického celku. V některých případech je učivo rozplánováno časově dle hodin tak, že není reálné vzhledem ke skutečnému počtu hodin takto sestavený plán splnit (8. třídy mají od 20. dubna rozplánované učivo na 48 hodin při čtyřhodinové týdenní dotaci a třech neúplných týdnech). V obou sedmých třídách bylo kontrolou zjištěno zpoždění proti tematickému plánu v takovém rozsahu, že nebude možno probrat tematický celek čtyřúhelníky, hranoly, popř. ani provést důkladné závěrečné opakování učiva, které je nedílnou součástí výuky v každém ročníku. Přesunutím tohoto tematického celku do vyššího ročníku v příštím školním roce dojde ke zkrácení hodinových dotací pro jiné učivo.

Dalším nedostatkem při plánování výuky a plnění učebních osnov je fakt, že poslední tematický celek tabulky, grafy, diagramy zařazený do učiva 5. ročníku nebyl ve školním roce 1998/1999 probrán ani v jedné páté třídě, nebyl však zařazen ani do tematických plánů pro šestý ročník ve školním roce 1999/2000. Argument vyučující, že toto učivo prostupuje i do jiných tematických celků a je tady probráno, má jisté opodstatnění vzhledem ke zpracování učebnic. Prokazatelně však nebyla provedena systemizace a shrnutí tohoto učiva, které má velký význam pro aplikaci těchto poznatků v rámci mezipředmětových vztahů. Proto se jedná o neplnění učebních osnov, tedy porušení § 39 odst. 1 zákona č. 29/84 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol, v platném znění.

Tematické plány mají do své struktury zahrnuty čtvrtletní písemné práce, časový prostor v nich je vymezen i pro jejich opravy. Vyučující byli na výuku dobře připraveni z hlediska stanovených výukových cílů a pracovních materiálů a pomůcek vhodných pro jejich splnění.

Všichni čtyři učitelé mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku matematiky.

Výuka probíhala v učebnách, které měly odpovídající estetickou, částečně i motivační výzdobu. V každé třídě jsou trvale umístěny rýsovací potřeby na tabuli, v jedné byla zavěšena síť čtverečního metru. Učitelé mohou využívat při výuce běžné pomůcky, jako jsou tematické folie ke zpětnému projektoru, modely těles, velkoplošné přehledy vzorců, grafy funkcí, dostatečné množství učebnic, sbírek a jiné odborné literatury a výukové programy pro některé tematické celky.

Didaktická technika je ve škole k dispozici, ve sledovaných hodinách však nebyla využita. Žáci si mohou pro práci ve škole zapůjčit kalkulačky. Pro výuku na druhém stupni je využívána vhodná ucelená řada učebnic matematiky s doložkou MŠMT ČR z roku 1997. Ve škole není odebírán žádný odborný časopis se zaměřením na matematiku.

Matematika je zařazena v rozvrhu vhodně většinou do časných hodin dopoledního vyučování. Výjimku tvoří jediná hodina v šesté třídě, zařazená v pátečním rozvrhu až na pátou vyučovací hodinu, kdy nutnou dávku soustředění a pozornosti u žáků tohoto věku nelze již předpokládat. Přiměřené tempo výuky, srozumitelné a trpělivé vysvětlování učiva, snaha po názornosti byly pozitivně sledovaných hodin z hlediska psychohygiény.

V úvodu některých hodin učitelé opomenuli uvést výukový cíl a informaci o jejich plánovaném průběhu. Hodiny měly frontální charakter s nezbytným individuálním přístupem k jednotlivým žákům, ojediněle byla pozorována práce žáků ve dvou skupinách. Úvodní části hodin patřily společnému opakování a procvičování učiva spojeného s nácíkem paměti, společných výpočtů s následnou kontrolou matematických postupů na tabuli. V jednom případě nebyli žáci přesně seznámeni s konečným výsledkem, a tak u nich docházelo ke zbytečným dohadům. Individuální zkoušení nebylo v hodinách realizováno. Nová látka byla vysvětlována a odvozována vždy se snahou vyučujících formou dialogu či diskuse žáky aktivizovat. Časová struktura jednotlivých fází hodin poskytovala dostatek prostoru pro samostatnou práci žáků. Pouze v jedné z hodin

vyučující sám řešil u tabule několik příkladů, které žáci pouze opisovali. V jiné hodině několik žáků prakticky nepracovalo, neboť měli při hodině řešené příklady již vypracované v sešitech.

Při hodinách byly využívány pracovní materiály, modely těles a síť tělesa pro zvýšení názornosti a představitivosti žáků, kartičky s dílčími údaji, které žáci doplňovali, popř. se zadáním příkladů s vhodným náčrtem. V rámci výuky byly podporovány přesnost, důslednost, systematickosti, logické myšlení, pro kontrolu výpočtů využívány odhady výsledků. Několikrát byly vhodně zdůrazněny a využity alternativní matematické postupy a zápisy, došlo i k průběžnému shrnutí učiva. Efektivně byla v jedné z hodin využita učebnice.

Zpětná vazba byla uplatňována v průběhu všech hodin, jednou žák nedostal na svůj dotaz odpověď, která by logickými argumenty vyvrátila jeho chybné myšlení. Ve většině sledovaných hodin chybělo závěrečné shrnutí učiva a zhodnocení hodiny z hlediska splnění zadaných úkolů a práce a aktivity žáků.

Při kontrole počtu známek žáků u jednotlivých učitelů ke konci klasifikačního období inspekce zjistila, že jejich počet je dostačující, a to i z ústního zkoušení. Žáci dostávají u některých vyučujících i známky z domácích úkolů a za aktivitu v průběhu hodin. Čtvrtletní práce jsou ve všech třídách realizované ve stanovených termínech s přiměřenou náročností příkladů. Jejich příprava je kolektivní záležitostí vyučujících matematiky, výsledky tříd v jednotlivých ročnících se porovnávají a provádí se analýza výsledků ve smyslu odstranění příčin znalostních nedostatků žáků. Opravy prací jsou uskutečňovány v následujících hodinách, čímž se zvyšuje efektivita nápravy zafixovaných chybných postupů. Využívaný bodový systém hodnocení umožňuje vysokou míru objektivitu klasifikace. Žákovské sešity mají dobrou úroveň, prokazatelná je jejich kontrola ze strany vyučujících.

Motivačními prvky pozorovanými při hodinách bylo kladení problémových otázek, snaha o názornost výuky, pochvala. Zájem o předmět je pozitivně ovlivňován i podporou účasti žáků v matematické olympiádě a Pythagoriádě.

Komunikace žáků s vyučujícími byla omezena na stručné odpovědi či doplnění učitelem vyjadřované myšlenky, i když prostor pro diskusi či vyjádření vlastních nápadů a návrhů byl ze strany učitelů vytvářen. Při výpočtech u tabule nebyl důsledně vyžadován slovní popis matematických operací a postupů.

Atmosféra v hodinách byla založena na oboustranném respektování dohodnutých zásad a pravidel jednání a chování. Verbální projev všech učitelů byl velmi dobrý, jejich vztah k žákům přátelský.

Oblast plánování výuky je hodnocena jako ještě vyhovující, personální podmínky jsou vynikající. Materiální podmínky jsou na dobré úrovni, psychohygienické podmínky na velmi dobré úrovni. Organizace, metody a formy práce mají dobrou úroveň, podobně jako komunikace a interakce. Motivace a hodnocení jsou na velmi dobré úrovni.

Celkově je úroveň výuky matematiky hodnocena jako dobrá.

Český jazyk

Navštívená výuka respektuje učební plány předmětu a je posílená o jednododinovou týdenní dotaci. Kontrolou zápisů v třídních knihách, porovnáním obsahu probíraného učiva a kontrolou sešitů žáků bylo zjištěno, že je plněna rovněž učební osnova předmětu český jazyk. Vyučující se řídí při své práci propracovanými tematickými plány, které jim usnadňují plánování i sledování kontinuity učiva mezi jednotlivými ročníky. Veškerá odborná problematika je konzultována v předmětové komisi českého jazyka. Výuka je zajištěna po personální stránce vyučujícími s odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Učebny, ve kterých probíhala výuka, byly dostatečně prostorné, vybavené starším školním

nábytkem, stěny učeben působily omšele. Umístění výuky českého jazyka do dopoledních hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům stejně jako pestrost forem a metod výuky, které při vhodném střídání zajišťovaly vyšší efektivitu výuky. Moderní didaktická technika, kromě jedné literární hodiny, nebyla při výuce využívána. Zdrojem informací pro výuku je žákovská i učitelská knihovna, jejíž beletrie byla vhodně využita při výuce české literatury. Všechny používané učebnice mají doložku MŠMT ČR.

Navštívená výuka svou skladbou prezentovala všechny složky výuky českého jazyka, (složku slohovou, literární, jazykovou). Cíle výuky byly plněny. Nejefektivnější část výuky byla hodina literární. Žáci byli vstupní motivací, hádankou, kterou vyřešili, vhodnou organizací zapojeni do frontálního opakování teorie. Byli hodnoceni a pochváleni za své znalosti a aktivitu. V relaxační části výuky byly žákům předloženy literární rébusy. Žáci participovali jak na rozbořech literárních textů, tak i na výkladu vyučující, zbyl i prostor k dostatečnému procvičování učiva i prověřování pochopené látky. Jako kooperativního prvku výuky bylo využito aplikace práce ve dvojicích. Kooperativní techniky se objevily i v jiných částech výuky při zpracování útvarů publicistického stylu. V jazykové části výuky žáci hledali logické souvislosti ve skladebných vztazích a dostávali dostatečný prostor pro samostatné učení. Během výuky byli vedeni ke kultivovanému vyjadřování svého názoru a důsledně opravování dle kodexu pravopisné normy. Jejich vyjadřovací schopnosti byly průměrné. Ke kladům výuky patří důsledně kontrolovaný písemný projev žáků, pečlivě opravované písemné slohové práce i krátké prověrky či diktáty, individuální přístup k žákům. K nedostatkům výuky patří opomenutí zadávání speciálních úkolů pro žáky s vývojovými poruchami učení a chování.

Výuka probíhala v duchu přátelské atmosféry.

Dle stupnice metodiky inspekční činnosti je oblast plánování a přípravy hodnocena velmi dobře stejně jako oblast organizace, forem a metod práce, motivace a hodnocení i oblast interakce a komunikace. Personální podmínky i psychohygienické podmínky jsou klasifikovány jako vynikající, materiální podmínky jsou dobré.

Celkově je výuka českého jazyka hodnocena velmi dobře.

Cizí jazyky

Kontrolovaná výuka cizích jazyků (anglický jazyk a německý jazyk) byla realizovaná jak na prvním stupni, tak i na druhém stupni školy. Mezi oběma jazyky si mohou žáci vybrat dle svého zájmu. Jazyková nabídka je rozšířena o nepovinný předmět konverzace v anglickém jazyce. V obou dvou předmětech jsou dodržovány učební plány s týdenní tříhodinovou časovou dotací pro každý předmět. Učební osnovy jsou dodržovány. Učebnice pro oba dva předměty mají doložku MŠMT ČR, přičemž učebnice pro výuku jazyka anglického je staršího vydání a bude postupně nahrazena novější verzí, se kterou byla započata výuka v páté třídě. Kontinuita a návaznost výuky je přerušena v 8. a 7. třídě, kdy se učí podle totožné učebnice. Podobná situace je i v německém jazyce v 8. a 7. třídě.

Navštívená výuka cizích jazyků byla personálně zajištěna čtyřmi vyučujícími, všichni jsou bez odborné způsobilosti pro výuku daného předmětu.

Výuka cizích jazyků probíhá jednak v kmenových učebnách, jednak v jazykové učebně, která je dle subjektivního zjištění málo prostorná a tmavá, takže musí být trvale osvětlená. V této učebně není trvale umístěna didaktická technika (televize, videorekordér). Všechny vyučující mají k dispozici pro výuku radiomagnetofon, který byl využit během inspekční činnosti jedenkrát, a to metodicky nevhodně. Jednou nebyl poslech realizován z technických důvodů.

Škola má k dispozici jazykové programy výpočetní techniky, které motivují žáky k lepším

výsledkům. V učebnách visí gramatické nástěnné tabule a mapy příslušných jazykových oblastí. K dispozici jsou rovněž základní jazykové příručky.

Výuka byla organizovaná převážně v českém jazyce. Převládala metoda gramaticko-překládová zaměřená na nácvik mluvnických struktur v ústní nebo písemné podobě dle učebnic. Komunikativní metoda nebyla zcela funkční, neboť ústní projev žáků se týkal frazeologie běžného společenského styku v rámci odpovědi na otázku vyučujících, mnohdy jednoslovnou. Klasifikované hodnocení znalostí žáků v německém jazyce nebylo žákům sdělováno, mělo demotivační charakter a negativní důsledek na aktivní přístup žáků k jazyku. Nejhodnotnější byla výuka anglického jazyka ve 4. a 5. třídě, kdy důsledné střídání forem a metod práce mělo příznivý dopad na aktivitu žáků, odstraňovalo monotónnost výuky (kinestetická složka jazykové výuky, písňe, názornost výuky podpořená obrázky, hledání souvislostí mezi gramatickými jevy, motivace pochvalou a vzorně vedené sešity žáků s pravidelnou kontrolou vyučujících). Mezi další dílčí pozitiva jazykové výuky patří kontrola pracovních sešitů žáků, psaní testů, kdy žáci jsou předem seznámeni s kritérii hodnocení.

Snaha o rozvoj komunikativních dovedností byla zaznamenána při počátečním výcviku jazyka v nejnižších ročnících, žáci dostávali možnost se vyjádřit k problematice, která je zajímala.

Žáci byli vedeni při výuce k vzájemné toleranci a smyslu pro kooperaci.

Na základě provedených hospitací v jazykové výuce jsou plánování a příprava výuky, personální podmínky, materiální podmínky, motivace a hodnocení i interakce a komunikace hodnoceny jako dobré. Jako velmi dobré jsou hodnoceny organizace, formy a metody práce a psychohygienické podmínky.

Celkově je výuka cizích jazyků hodnocena jako dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkové hodnocení kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech je hodnoceno jako velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy má zpracovaný materiál Koncepční záměry a úkoly na období let 1998 - 2003 ze dne 16. září 1998. V něm kriticky hodnotí stav v roce 1998 a následně stručně charakterizuje jednotlivými hesly konkrétní úkoly z různých oblastí práce školy. Pozornost je v něm mj. věnována i mezilidským vztahům.

V letošním školním roce byla provedena analýza plnění těchto záměrů, která prokázala, že stanovené úkoly jsou reálné a jsou průběžně uskutečňovány (předložen materiál Analýza koncepčních záměrů Základní školy Solnice z ledna 2000). Zhoršení stavu je konstatováno v oblasti nákupu učebních pomůcek, který je způsobem omezenými finančními možnostmi školy.

Hlavním materiálem, kterým se řídí práce školy, je Plán práce Základní školy Solnice na školní rok 1999/2000 ze dne 2. září 1999. Je zřejmé, že vychází ze zmiňované koncepce, je strukturován do oblastí ekonomické, personální, výchovně vzdělávací, organizační, jsou zde

vyjmenované i plánované akce s určenou personální zodpovědností za ně. Chybí pevně stanovené termíny důležitých akcí, jako jsou schůze pedagogické rady, třídní schůzky, konzultace pro rodiče ap. Do jeho tvorby mohou zasahovat prakticky všichni pedagogičtí pracovníci podněty a návrhy podávanými prostřednictvím předmětových komisí koncem školního roku.

Roční plán je dále rozpracován a konkretizován v orientačních měsíčních plánech aktivit školy a v podrobnějších čtrnáctidenních plánech, ve kterých jsou uvedeny již přesné termíny akcí, soutěží a porad s jmenovitou zodpovědností za jejich zajištění a průběh.

Výuka ve škole probíhá podle učebního plánu, který je sestaven v souladu se vzdělávacím programem Základní škola schváleným MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2. Skladba nabídky volitelných a nepovinných předmětů v tomto plánu navazuje na Standard základního vzdělávání a vytváří jeho kontinuální nadstavbu. Výběr předmětů akceptuje doporučení ve zmiňovaném vzdělávacím programu.

Zařazení žáka do volitelných předmětů konverzace v cizím jazyce je vždy konzultováno s rodiči. Mezi nepovinné předměty jsou v devátém ročníku zařazena cvičení z českého jazyka a cvičení z matematiky, která umožňují žákům zkvalitnit přípravu na přijímací zkoušky na střední školy. Ředitelka školy vyžaduje od všech vyučujících tematické plány, které mají různou úroveň zpracování. Některé z nich jsou vytvářeny podle učebnic a nerespektují doporučený sled tematických celků v učebních osnovách, plány pro jeden předmět nejsou zpracovány jednotně všemi učiteli (matematika), což nevyklučuje možnost duplicity či vynechání tematického celku při změně vyučujícího.

Pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení, kterých je ve škole dvacet, jsou zpracovány individuální vzdělávací plány. Ty vycházejí ze závěrů vyšetření žáků v pedagogicko-psychologické poradně, zpracovávají organizaci péče, způsob hodnocení žáků, cíl reedukace, používané pomůcky, sledují i spolupráci s rodiči. Rodiče jsou s nimi prokazatelně seznámeni, plány jsou opatřeny jejich podpisy.

Inspekci byly předloženy plány všech předmětových komisí, které jsou neformální a zabývají se praktickými aspekty výuky, jako je sestavení tematických plánů, příprava soutěží, společných písemných prací, další vzdělávání učitelů, materiálně technické zázemí výuky ap. Na poslední pedagogické radě ve školním roce předsedové těchto komisí provádějí analýzu plnění plánů a poukazují na zjištěné problémy ve výuce. V písemné podobě tento materiál odevzdávají ředitelce školy, která ho využívá při sestavování ročního plánu.

Inspekci byly dále předloženy další plány a programy. Stručný obecně zpracovaný Plán práce výchovné poradkyně pro školní rok 1999/2000 byl strukturovaný na jednotlivé měsíce, Minimální preventivní program na Základní škole v Solnici zpracoval protidrogový koordinátor, dále Plán činnosti školní družiny pro školní rok 1999/2000, Plán kontrolní a hospitační činnosti ředitelky školy pro školní rok 1999/2000, který byl strukturovaný po měsících a zabýval se např. kontrolou povinné školní dokumentace, dozorů ve škole, využíváním didaktické techniky, úrovní výuky cizích jazyků.

Systém plánování ve škole je promyšlený a ucelený, zasahuje do všech oblastí činnosti školy.

Oblast plánování je hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Základní škola Solnice pracující v režimu zálohované organizace neřeší ekonomické a pracovní právní záležitosti, které jsou v kompetenci Školského úřadu Rychnov nad Kněžnou. Důležitý dokument školy, který je doplňkem ročního plánu práce, je Pracovní řád

pro pedagogické pracovníky ze dne 28. srpna 1998. Tento materiál výstižným způsobem pojednává o povinnostech pracovníků v průběhu pracovní doby, o organizaci vyučovacích hodin, dále stanovuje povinnosti učitele, třídního učitele a výchovného poradce. Odvolává se ve svém úvodu v případě pracovních povinností také na dodržování Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaného MŠMT ČR pod čj. 16 969/96-45 dne 15. dubna 1996. Zvláště jsou stanoveny pracovní náplně školníka a uklízeček. Příloha zmiňovaného materiálu charakterizuje podmínky pro přiznání osobního příplatku a mimořádných odměn.

Porad vedení se kromě ředitelky školy a její zástupkyně zúčastňují pravidelně i výchovná poradkyně, dva stanovení učitelé prvního stupně a jeden učitel druhého stupně (tzv. poradní sbor ředitelky školy), v případě potřeby i školník a vedoucí školní družiny. Z těchto porad vycházejí písemné výstupy v podobě měsíčních plánů akcí školy a podrobnější čtrnáctidenní plány, ve kterých je již stanovena osobní zodpovědnost pracovníků za průběh jednotlivých akcí. Organizace výchovně vzdělávací činnosti školy je částečně přesunuta na předmětové komise (ve škole je jich sedm), v jejich plánech se objevují body týkající se oblasti plánování a organizace výuky i kontrolních mechanismů.

Dalšími dokumenty upravující organizaci práce ve škole jsou kromě rozvrhu sestaveného dle platných právních předpisů a možností školy také rozpisy pedagogů pro dozor na chodbách, v šatnách, ve školní jídelně, využívání odborných učeben a jednotlivých tříd, rozvrh školní družiny a rozpis odchodů jednotlivých tříd na oběd. V ročním plánu jsou stanoveni správci sbírek a tříd.

Ve škole byla v roce 1996 ustavena Rada Základní školy Solnice, jejíž aktivity po dvou letech zanikly. V letošním školním roce byla její činnost obnovena novou volbou členů na ustavující schůzi dne 17. dubna 2000. Na dalším zasedání této organizace dne 31. května 2000 byli členové seznámeni s jejím významem a úkoly v nastávajícím období, s Výroční zprávou za školní rok 1998/1999 a s přípravou rozsáhlé přístavby ve škole. Skutečností, že členem Rady školy je i starosta obce, je umožněna dobrá spolupráce mezi školou a obcí jako zřizovatelem.

Dalším poradním orgánem školy je pedagogická rada, která se schází pětkrát ročně. Provozní porady se konají ve škole jedenkrát za 4 - 6 týdnů v předem plánovaných termínech, popř. jsou aktuálně svolávány o velké přestávce. Na nich se řeší příprava a zajištění konkrétních akcí, organizace třídních schůzek, výběr a objednávky vhodných učebnic, analyzují se výsledky kontrol. Zápisy z těchto porad byly inspekci předloženy.

V rámci demokratického přístupu pedagogického sboru k žákům jsou ve třídách ustaveny žákovské samosprávy a několikrát do roka se uskutečňují setkání ředitelky školy s předsedy těchto samospráv. Předložené zápisy svědčí o tom, že žáci jsou pro vedení školy partnery pro diskusi o společných problémech.

Školní řád je sestaven v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění, a je vyvěšen ve všech třídách. Jsou v něm mj. pojmenovány povinnosti i práva žáků, práva rodičů. Osobní data žáků jsou uložena v počítači a chráněna proti zneužití obvyklým způsobem. Také kopie osobní dokumentace zaměstnanců jsou pečlivě uloženy na vhodném místě.

Vnitřní informační systém je založen především na osobním kontaktu pracovníků. Přenos informací se provádí na zmiňovaných schůzích pedagogické rady či provozních poradách, dále prostřednictvím informačních nástěnek. Nezastupitelnou úlohu pro zajištění informovanosti žáků mají třídní učitelé, nástěnky ve třídách či nástěnka výchovné poradkyně. Pro anonymní kontakt žáků s pedagogy je využívána schránka důvěry.

Rodiče jsou o prospěchu a chování svých dětí informováni na třídních schůzkách či

konzultacích (čtyřikrát ročně), v případě závažnějších problémů jsou písemnou či telefonickou formou zváni k osobním pohovorům do školy. Ve školním řádu je zakotveno právo rodičů informovat se o svém dítěti kdykoliv po předběžné dohodě s pedagogy a veškeré záležitosti projednávat v soukromí. Žákovské knížky obsahují často obecné zápisy, které rodiče neinformují o konkrétním učivu, z kterého byl žák ústně klasifikován či psal písemnou práci. Škola přichází do povědomí veřejnosti prostřednictvím výstavek žakovských prací či různých informací umístěných ve výloze obchodu v obci. Spolupráce s obcí je bezproblémová, pravidelná setkání ředitelky školy s představiteli obce se uskutečňuje asi dvakrát měsíčně.

Oblast organizování včetně funkčního informačního systému je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Práce zaměstnanců školy se řídí dlouhodobě dle plánu práce školy a pracovního řádu. V těchto dokumentech jsou stanoveny úkoly. Plnění těchto úkolů je zpětnově prověřováno celkem na pěti pedagogických radách školy v průběhu školního roku. Jedná se o konkrétní úkoly, na kterých jsou učitelé zainteresováni jak finančně, tak morálně.

Cílem pedagogických rad je řešení výchovně vzdělávacích problémů, výměna zkušeností, informací z různých školení a seminářů. Inspekce kontrolovala zápisy z jejich schůzí, které jsou velmi přehledné a v závěru obsahují usnesení, která jsou pedagogičtí pracovníci povinni vzít na vědomí či splnit. Všechny úkoly jsou datované s určením odpovědného pracovníka. Součástí zápisu je i prezenční listina s podpisy přítomných. Ze zápisů je zřejmé, že záležitosti týkající se chodu školy v různých oblastech jsou diskutovány všemi pedagogickými pracovníky.

Pro větší zainteresovanost vyučujících byl vypracován systém odměňování pedagogických pracovníků, který má písemnou podobu a je přílohou plánu práce školy.

Plnění dlouhodobých úkolů je vyhodnocováno dvakrát ročně a odráží se v nadtarifní složce platu osobním ohodnocením, krátkodobé úkoly nad rámec pedagogických povinností jsou odměňovány zvláštními odměnami. Nenárokové složky platu činí v průměru 10 % tarifních mezd.

Aktuální úkoly, jako pedagogická problematika, ekonomika a provoz školy se řeší operativně, to jest přímým kontaktem ředitelky s učiteli i ostatními zaměstnanci školy. V rámci demokratického řízení školy preferuje ředitelka tento osobní kontakt před kontaktem písemným. Závěry interpersonálních jednání mají charakter dohody a pokud mají písemnou podobu, jsou evidovány a řádně uloženy.

Vedení školy má zájem na zkvalitňování a zvyšování odbornosti svých pracovníků. Vzdělávání učitelů je hrazeno vedením školy, vyučující jsou uvolňováni z výuky i přesto, že vedení musí operativně zajišťovat kontinuitu výuky.

V loňském školním roce se zúčastnili vyučující celkem 32 odborných seminářů organizovaných převážně akreditovaným střediskem při Školském úřadu v Rychnově nad Kněžnou. V tomto trendu se pokračuje i v letošním školním roce.

Celý systém vedení a motivování pracovníků je hodnocen jako velmi dobrý.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost vychází z plánu školy a jeho přílohy Plánu kontrolní a hospitační činnosti ředitelky školy. Dle plánu školy jsou kontrolní kompetence přiděleny členům vedení

následovně: ředitelka školy kontroluje a řídí školu, má na starosti kontrolu pracovníků, zástupkyně ředitelky školy odpovídá za provoz školy, inventarizaci a ekonomické záležitosti. Jelikož škola nemá právní subjektivitu, kontrola jejího finančního hospodaření podléhá revizní a inventarizační komisi městského a školského úřadu. Čerpání mzdových prostředků podléhá měsíční kontrole vedení školy.

Za reedukaci a integraci zdravotně postižených žáků odpovídá výchovná poradkyně, za provoz školní družiny vedoucí vychovatelka.

Řízením a kontrolou správních zaměstnanců je pověřen školník.

Pedagogická dokumentace je kontrolována ředitelkou i zástupkyní, průběžně jsou kontrolovány písemnosti, žákovské knížky, třídní knihy, katalogové listy a výkazy. Namátkově kontrolovaná pedagogická dokumentace byla shledána většinou bez závad kromě nedostatků již uvedených v hodnocení kvality vzdělávání.

Výchovně vzdělávací proces je kontrolován prostřednictvím námtkových i tematických hospitací, na kterých se podílí vedení školy. Frekvence hospitací mírně zaostává za stanoveným plánem ředitelky školy. Z každé hospitace je proveden písemný záznam, který je parafován podpisem jak vedení školy, tak pedagoga.

Analýza vyučovacího procesu z hlediska obecně pedagogického pomáhá zvyšovat kvalitu výuky. Závěry hospitací jsou v obecné rovině srovnávány s předchozími výsledky, sděleny pedagogům a stávají se předmětem projednávání na jednotlivých pedagogických radách, podobně jako jiné výsledky evaluace, nebo sebeevaluace.

Je postrádána větší důslednost při kontrole a vyhodnocování plnění vzdělávacího programu v jednotlivých předmětech vzhledem k vzdělávacímu programu především v oblastech praktických aplikací, řada učitelů při svém plánování vychází z používaných učebnic a nekoriguje plán s programem Základní škola.

Každoročně se provádějí prověrky čtení na prvním stupni, píšou se testy SCIO a KALIBRO. V letošním školním roce se žáci devátých ročníků podrobili testům KALIBRO, a to z humanitních předmětů. Dosažené výsledky jsou na stejné úrovni jako v loňském školním roce, kromě zhoršených výsledků z jazyka německého. V páté třídě psali žáci testy SCIO z českého jazyka, matematiky a studijních předpokladů. Ve srovnání s předchozím školním rokem byly dosažené výsledky v těchto testech lepší.

V letošním kalendářním roce se uskutečnila ve škole revize tělocvičny a cvičebního náradí, kolaudace šaten a oken stavební firmou.

Kontrolní systém školy a vyhodnocování kontrolních zjištění vykazují dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Celkově je řízení školy hodnoceno jako velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Změna rozhodnutí o zařazení Základní školy Solnice, okr. Rychnov nad Kněžnou do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 7. 4. 2000 pod čj. SIT 31/2000, s platností od 1. 5. 2000,
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/1999 ze dne 9. července 1999,

- Koncepční záměry a úkoly na období let 1998 - 2003 ze dne 16. září 1998,
- Analýza koncepčních záměrů Základní školy Solnice z ledna 2000,
- Plán práce Základní školy Solnice na školní rok 1999/2000 ze dne 2. září 1999,
- Učební plán Základní školy Solnice z 28. srpna 1998,
- individuální vzdělávací plány pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení pro školní rok 1999/2000,
- tematické plány vyučujících sledovaných předmětů ve školním roce 1999/2000,
- plány předmětových komisí pro školní rok 1999/2000,
- Plán práce výchovného poradce pro školní rok 1999/2000,
- Minimální preventivní program na Základní škole v Solnici (nedatováno),
- Plán činnosti školní družiny pro školní rok 1999/2000,
- Plán kontrolní a hospitační činnosti ředitelky školy pro školní rok 1999/2000,
- Pracovní řád pro pedagogické pracovníky ze dne 28. srpna 1998,
- pracovní náplně školníka a uklízeček pro školní rok 1999/2000,
- měsíční plán akcí na květen a červen 2000,
- dva čtrnáctidenní plány práce na květen 2000,
- rozvrh hodin školy na školní rok 1999/2000,
- třídní knihy pro školní rok 1999/2000, třídní výkazy jednotlivých tříd a katalogové listy jednotlivých žáků,
- rozpisy pedagogů pro dozor na chodbách, v šatnách, ve školní jídelně, využívání odborných učeben a jednotlivých tříd, rozvrh školní družiny a rozpis odchodů jednotlivých tříd na oběd pro školní rok 1999/2000,
- zápisy ze schůzí pedagogických rad ve školním roce 1999/2000,
- zápisy z provozních porad ve školním roce 1999/2000,
- zápisy ze schůzek žákovské samosprávy ve školním roce 1999/2000,
- Školní řád Základní školy Solnice ze dne 28. srpna 1998,
- vzorek žákovských knížek ve školním roce 1999/2000,
- vzorek žákovských sešitů a písemných prací ve školním roce 1999/2000,
- čtvrtletní práce z matematiky všech tříd 2. stupně ve školním roce 1999/2000,
- protokoly z laboratorních prací z přírodopisu ze všech tříd 2. stupně ve školním roce 1999/2000,
- pracovní materiály učitelů využité při sledované výuce,
- zápisy ze zasedání Rady školy ze dne 17. dubna 2000 a 31. května 2000,
- učební plán a učební osnovy vzdělávacího programu Základní škola,
- Pracovní řád pro pedagogické pracovníky, příloha o podmínkách pro přiznání osobního příplatku,
- hospitační záznamy vedení školy a inspekce,
- vzorek personální dokumentace pracovníků školy,
- podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitelku školy.

ZÁVĚR

Základní škola Solnice, okres Rychnov nad Kněžnou poskytuje základní vzdělání žáků na velmi dobré úrovni. Kvalita výuky většiny předmětů sledovaných při orientační inspekci byla označena jako velmi dobrá.

Řízení školy ředitelkou, která je tři roky ve funkci, vykazuje řadu pozitivních momentů, je prováděno svědomitě podle stanovených priorit uvedených v plánech.

Zjištěné závady často vyplývají z výuky zajištěné učiteli bez odborné způsobilosti, či vzniklé rutinným přístupem k vyučování u některých zkušených pedagogů.

Personální zajištění školy oproti minulému školnímu roku se zhoršilo v oblasti odborné a pedagogické způsobilosti pracovníků zhruba o deset procent - z vykazovaných 73,6 % na 63,5 % (viz podkladové inspekční tabulky ve školním roce 1999/2000 a Výroční zpráva školy ve školním roce 1998/1999). Zajistit výuku učiteli s odbornou i pedagogickou způsobilostí je stále obtížnější.

Materiální a prostorové vybavení školy vyžaduje nutnou rekonstrukci budovy, doplnění a inovaci pomůcek a učebnic.

Finanční prostředky přidělené škole jsou využívány efektivně.

Pozitiva:

- přátelská atmosféra školy, dobré vztahy mezi vyučujícími a žáky navzájem,
- péče o rozvoj správného mluvního projevu žáků prováděný většinou pedagogů prvního stupně,
- zařazování kooperujících forem práce ve skupinách a využívání spojení školy se životem při výuce žáků prvního stupně,
- používání audiovizuální techniky k zefektivnění vyučování na prvním stupni,
- vynikající úroveň hodin přírodopisu s vysokou mírou názornosti a praktického poznávání,
- účast školy v mezinárodním ekologickém projektu Globe,
- důslednost při opravách a analýzách výsledků čtvrtletních prací z matematiky,
- prvky výchovného charakteru zařazované nenásilnou formou do výuky přírodovědných předmětů,
- střídání pasáží relaxačních i náročných na soustředění při výuce na nižším stupni školy,
- využívání výpočetní techniky při výuce cizích jazyků,
- velmi dobrá úroveň řídicí činnosti ředitelky školy v oblastech plánování, organizování a motivování lidí,
- prováděná srovnávací analýza výsledků kontrol výchovně vzdělávacího procesu.

Negativa:

- menší rozvoj komunikačních schopností žáků druhého stupně,
- omezené praktické poznávání žáků v hodinách chemie ve všech třídách nekonáním laboratorních prací v průběhu celého školního roku, malá četnost známek z ústního zkoušení v chemii,

- nesplnění tematických plánů ve třídách sedmého ročníku neprobráním tematického celku čtyřúhelníky, hranoly, které naruší optimální rozvržení učiva v osmých třídách v příštím školním roce,
- absence probrání uceleného tematického celku tabulky, grafy, diagramy v matematice v obou pátých třídách ve školním roce 1998/1999, který nebyl zařazen ani do tematických plánů šestých tříd ve školním roce 1999/2000,
- chybné vyplňování složek českého jazyka v třídní knize pátého ročníku s absencí učiva psaní ve školním roce 1999/2000,
- chybně sestavené tematické plány z matematiky, které v několika případech nekorespondují s realitou z hlediska časového rozvržení učiva či zařazení tematického celku do jednotlivých ročníků,
- chybějící závěrečné shrnutí učiva a zhodnocení průběhu hodin matematiky z hlediska práce žáků a splnění vzdělávacího cíle,
- shodné učebnice cizích jazyků používané v rozdílných ročnících při výuce cizích jazyků, nižší efektivita výuky německého jazyka,
- málo využívaná pozitivní motivace ve výuce cizích jazyků,
- zastaralé vybavení vlastivědnými mapami na prvním stupni.

Doporučení:

- vytvořit jednotné tematické plány pro jednotlivé předměty na základě učebních osnov, nikoliv dle učebnic,
- do ročního plánu práce termínově upřesnit některé významné akce, jako např. schůze pedagogické rady, Rady školy, třídní schůzky, konzultační odpoledne ap.,
- věnovat více pozornosti kontrole sestavení a plnění tematických plánů, povinným výstupům z páté a deváté třídy,
- ve struktuře hodin věnovat větší časový prostor závěrečnému shrnutí učiva včetně informace o splnění cíle hodiny a zhodnocení práce žáků, podporovat sebehodnocení žáků,
- zápisy v žákovských knížkách konkretizovat ve smyslu upřesnění učiva, z kterého byl žák zkoušen či psal prověrku,
- doplnit do tematických plánů sedmých tříd ve školním roce 2000/2001 tematický celek tabulky, grafy, diagramy (nebyl systematicky probrán v pátých třídách ve školním roce 1998/1999, ani v šestých třídách ve školním roce 1999/2000), u kterého je třeba provést shrnutí a systemizaci i přes fakt, že částečně je probírán v matematice v jiných tematických celcích či v jiných předmětech,
- dbát na dostatečné množství známek z ústního zkoušení při výuce chemie v průběhu klasifikačního období,
- doporučit studium vyučujícím bez odborné způsobilosti, především učitelům cizích jazyků a prvního stupně,
- zapojit do výuky jazyků kromě jazykových programů výpočetní techniky i jinou moderní didaktickou techniku,
- dle finančních možností uskutečnit plánovanou přístavbu a rekonstrukci budovy, vybavovat školu postupně novými pomůckami a učebnicemi v ucelených řadách.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektorky	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Květoslava Dřevíková	Mgr. K. Dřevíková v. r.
Členky týmu	Mgr. Dana Janulíková	Mgr. Dana Janulíková v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Mgr. Jana Kocábová v. r.

V Hradci Králové dne 26. června 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. červen 2000

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Hana Jakubcová	Mgr. Hana Jakubcová v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrá	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání	Podpis příjemce nebo čj.
---------	------------------------	--------------------------

	inspekční zprávy	jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-07-14	091 547/00-1031
Zřizovatel	2000-07-14	091 548/00-1031
Rada školy	2000-07-14	091 549/00-1031

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly zaslány.